

1950
(asp. Luomela)

P-K - Opintomatkat

Kiertämään

Kllo

→ → R

Kertomus Englantiin tehdystä opintomatkasta.

Kertomus Englantiin tehdystä opintomatkasta.

Suomen Pankin Johtokunnan stipendiaattina suoritettiin 10.9. - 10.12.1950 välisenä aikana opintomatkan Englantiin, minkä matkan tarkoituksena oli kielitaitoni kehittäminen ja tutustuminen englantilaisten pankkien toimintaan.

Koska matkaani varten varattu aika oli verrattain lyhyt, en käyttänyt osaa tästä ajasta yksinomaan kielen opiskeluun, mikä monien ulkomaalaisten pankkiharjoittelijoiden kohdalla näytti olevan sääntönä, vaan katsoin parhaaksi suorittaa kieliopintoja rinnakkain pankkiharjoittelun kanssa. Kielituntini olivat aamuisin ennen pankkien aukioloaika, joten niistä ei ollut haittaa pankkien toiminnan seuraamiselle. Käytännöllisen kielitaidon kehittämisen kannalta luonnollisesti on suureksi hyödyksi, että joutuu puheessa käyttämään vierasta kieltä ja siihenhän oleskelu pankeissa tarjosi erinomaisen tilaisuuden. The Berlitz School of Languages Ltd:ssa suoritettiin ulkomaalaisille opiskelijoille tarkoitettua kielikurssia "The Business English".

Saamieni ennakkotietojen mukaan, mitkä osoittautuivatkin suurin piirtein paikkansapitäviksi, ei englantilaisissa pankeissa melko vanhentuneine työtapoineen ole meikäläiselle pankkiteknilisest paljoakaan mielenkiintoista oppimista, joten alunpitäen opiskeluohjelmaa suun-

nitellessani asetin pääpainon pankkien noudattamien liikeperiaatteiden ja liiketapojen tutkimiselle. Tällöinkin rajoitin etupäässä pankkien ulkomaista liikettä käsitteleviin kysymyksiin, koska niiden tunteminen käytännöllisessä pankkitoiminnassa on epäilemättä suurimmaksi hyödyksi. Koska kuitenkin tunsin mielenkiintoa myöskin sellaisiin kysymyksiin kuin englantilaisten pankkien keskinäinen clearing-selvittely ja englantilaisen pankkivirkailijan taloudellinen asema ja hänelle myönnetyt sosiaaliset edut, en malttanut olla uhraamatta osaa ajasta myöskin näiden seikkojen tutkimiseen.

Midland Bank Ltd, Westminster Bank Ltd. ja Hambros Bank Ltd., joissa kussakin vietin muutaman viikon, edustavat jonkinlaista läpileikkausta englantilaisesta pankkilaitoksesta. Ensimmäinen, suurin "viidestä suuresta", on tyypillinen englantilainen suurpankki, joka on ulottanut lähes 2.000 haarakonttoria käsittävän verkostonsa kaikkialle Englannissa. Westminster Bank, pienimpiä "viidestä suuresta", edustaa kansainvälistä pankkia, jolla on haarakonttoreita paitsi Englannissa myöskin Pariisissa, Lyonissa, Bordeauxissa, Marseillessa, Antwerpenissä, Brysselissä j.n.e. Hambros Bank, jolla on vain pari vaatimatonta haarakonttoria Lontoossa, edustaa paikallista, englantilaisen mittakaavan mukaan arvostellen, pientä liikepankkia.

Bank of Englandissa suoritin ainoastaan kierto-käynnin erään pankkivirkailijan opastamana.

Noudattamani ohjelma osoittautui muuten onnistuneeksi ja tarkoitustaan vastaavaksi, paitsi että luettelomieni pankkien samankaltaisuuden takia olisi sittenkin tutustuminen yhteen, korkeintaan kahteen pankkiin ollut riittävä ja helpoittanut yhtenäisen käsityksen aikaansaamista englantilaisesta liikepankista. Vastaisuudessa, opintomatkoja pankin toimesta suunniteltaessa, katson olevan syytä ehdottaa tämän huomioonottamista.

Varsin mielenkiintoista oli pankeissa tavata muita ulkomaalaisia harjoittelijoita, joita esim. Westmins-

ter Bankissa oli samanaikaisesti 15, jopa aina Pakistanista saakka. Tätä harjoittelijajoukkoa varten pankki järjesti tutustumiskäyntejä Daily Telegraphin toimitaloon, Lloyds'in vakuutuslaitokseen, Hays Wharfs'in rantamakasiineihin Thamesin rannalla, parlamenttitaloon, englantilaisen tuomioistuimen istuntoon j.n.e. Useat näistä esitellyistä paikoista olivat omiaan täydentämään sitä kuvaa, minkä jokainen Englantiin ensi kertaa matkustava pyrkii itselleen luomaan tästä maasta ja sen elämäntavoista pääasiallisesti opaskirjoissa suositeltujen turistinähtävyyksien ja selostettujen tietojen perusteella. Midland Bankin toimesta samoin monilla tavoin pyrittiin lisäämään viihtyisyyttäni Englannissa järjestämällä pääsymahdollisuuksia erilaisiin näytelmä- ja konserttitilaisuuksiin. Pankeissa virkailijoiden taholta osakseni tullut kohtelu oli asiallista ja ystävällistä, toisiinaan jopa ylittikin odotukseni tässä suhteessa. Kuitenkaan ei tapahtunut poikkeusta tunnetusta säännöstä "My home is my castle".

Englantilaisista pankeista ja niiden historiasta.

Englannin pankkilaitos pohjautuu useita vuosisatoja sitten juutalaisten harjoittamalle rahanlainaus toiminnalle, mikä useimmiten Englannissa samoin kuin muuallakin oli selvää koronkiskontaa. Vasta vuoden 1645 paikkeilla katsotaan varsinaisen pankkitoiminnan Lontoossa alkaneen, jolloin kauppiat alkoivat jättää ylimääräiset varansa säilytettäväksi kultasepille, joilla ammattinsa takia oli pakko olla mahdollisimman turvallisia säilytyspaikkoja. Talletuksen vastaanottaja antoi tallettajalle hänen nimelleen kirjoitetun kuitin n.s. goldsmiths note - nykyisen pankkisetelin edelläkävijän - jossa sitouduttiin vaadittaessa luovuttamaan takaisin talletettavaksi otetut rahat. Pian nämä talletuksia vastaanottaneet kultasepät havaitsivat, että he saattoivat edullisesti ja varsin pienellä riskillä luo-

vuttaa osan heidän huostaansa uskotuista rahoista lainana rahantarpeessa oleville kauppiaille. Ajanmittaan ruvettiin talletuksista annetut kuitit kirjoittamaan pelkästään haltijalle ja samalla ryhdyttiin maksamaan tallettajille korkoa, joka luonnollisesti oli alhaisempi kuin se, mitä "pankkiiri" itse veloitti lainansaajiltaan. Näiden liiketoimien osoittautuessa erittäin hyvin kannattaviksi, monet kultasepät luopuivat vähitellen alkuperäisestä ammatistaan, jolloin voidaan jo täydellä syyllä ruveta käyttämään heistä nimitystä - pankkiiri.

Vuonna 1694 perustettiin Bank of England, mikä oli ensimmäinen askel osakeyhtiömuotoisen pankin syntymistä kohden. Tätä ennen oli ollut vain yksityisten henkilöiden omistamia pankkilaitoksia. Edellämainittuna vuonna, nimittäin, maan hallitus, saatuaan £ 1.200.000.-.- lainan, myönsi lainan antajille, jotka liittyivät Bank of England-nimiseksi yhtiöksi, oikeuden asettaa haltijalle vaadittaessa maksettavia seteleitä korkeintaan lainasumman määrään saakka. Vuonna 1708 annettu laki kielsi muiden osakeyhtiömuotoisten pankkien kuin Bank of Englandin setelinanto-oikeuden. Yksityisillä pankeilla tämä oikeus siis säilyi edelleen. Bank of Englandin asettamat setelit rupesivat vähitellen kuitenkin syrjäyttämään muiden pankkien asettamat setelit, josta taas oli seurauksena shekkien käytön yleistyminen.

1800-luvun alussa oli Englannissa kolmenlaisia pankkeja:

- 1) Bank of England, jolla oli yksinoikeus asettaa seteleitä Lontoossa ja sen ympäristössä,
- 2) yksityiset pankkiirit, jotka toimivat talletuspankkeina ja asettivat shekkejä,
- 3) pienet, yksityiset, seteleitä asettavat pankkilaitokset maaseudulla.

1826 annettu laki salli osakeyhtiömuotoisten pankkien perustamisen edellyttäen, etteivät ne harjoittaneet pankkiliikettä 65 mailia lähempänä Lontoota. Vuonna 1833 annettu laki oli käännteentekevä englantilaisen pankkilaitoksen historiassa. Tämä laki salli osakeyhtiömuotoisten

pankkien perustamisen Lontoon alueella rajoituksetta, määrätten kuitenkin, etteivät ne saaneet laskea liikkeelle seteleitä.

Vuoden 1833 laista oli luonnollisena seurauksena monien uusien osakepankkien syntyminen Lontoossa. Suurta arvostelua näiden taholta aiheutti kuitenkin Bank of Englandin sekä maaseudulla olevien pankkien setelinanto-oikeus, minkä valvontaa ei oltu tarkoin järjestetty. Finanssimiesten keskuudessa syntyi kaksi vastakkaista "koulukuntaa": "Currency Theorists", jotka pitivät kiinni siitä, että liikkeessä olevien seteleiden katteena tulisi aina olla kultakate; kun taas "Banking School" katsoi, ettei ollut välttämätöntä rahanarvon säilymisen kannalta olla kultareserviä vastaamassa jokaista liikkeelle laskettua seteliä ja että setelinanto-oikeus olisi jätettävä pankkien omasta harkintakyvystä riippuvaksi niin kauan kuin ne rajoittivat setelistön siihen määrään, mikä vastasi kaupan ja liike-elämän vaatimuksia ja oli sopusoinnussa lakimääräysten kanssa.

Vuonna 1844 annettu laki oli kompromissi edellisistä koulukuntien mielipiteistä. Se määräsi Bank of Englandin liikkeelle laskemille seteleille kultakatteen, mutta salli kuitenkin rajoitetun setelinanto-oikeuden myöskin arvopapereita vastaan. Bank of England oli oikeutettu laskemaan liikkeeseen seteleitä £ 14.000.000.-.- arvopapereita vastaan ja oli sen yli menevälle setelimäärälle oltava kultatai hopeakate (hopeata korkeintaan yksi neljännes kullan määrästä). Setelinanto-oikeuksia ei sen jälkeen enää myönnetty uusille pankeille. Vasta 1923 määrättiin Englannissa ja Walesissa setelinannon yksinoikeus Bank of Englandille.

1928 The Currency and Bank Notes Act määräsi setelinanto-oikeuden yksinomaan Bank of Englandille ja £ 1.- sekä 10 shillingin setelit määrättiin laillisiksi maksuvälineiksi koko Britanniassa ja Pohjois-Irlannissa. £ 5.- setelit sitäpaitsi määrättiin laillisiksi maksuvälineiksi Englannissa ja Walesissa. Bank of England oli tämän lain

mukaan oikeutettu laskemaan liikkeelle kultareserviään (ei enää hopeareserviä) sekä £ 260.000.000.- määrään saakka arvopapereita vastaan seteleitä. Näihin verrattavina pidettiin myös hopearahoja, ei kuitenkaan yli £ 5.500.000.-. Vuonna 1945 arvopapereita vastaava setelinanto-oikeus korotettiin 1.250.000.000.- puntaan. Samana vuonna annetun lain mukaan Bank of England, joka tähän saakka, huolimatta sen erikoisasemasta muihin pankkeihin verrattuna, oli ollut yksityispankki, määrättiin valtiopankiksi.

Nykyaikaiset englantilaiset pankit voidaan niiden toiminnan mukaan jakaa seuraaviin ryhmiin:

- 1) Bank of England, valtiopankki,
- 2) The Joint-Stock Clearing Banks, 12 suurinta osakepankkia, jotka ovat jäsenenä London Clearing House'ssa:

Bank of England (valtiopankki)	Coutts & Co
Midland Bank	District Bank
Lloyds Bank	Glyn, Mills & Co
Barclays Bank	Martins Bank
National Provincial Bank	National Bank
Westminster Bank	William Deacons Bank
- 3) osakepankit, jotka ovat erikoistuneet palvelemaan määrättyjä liike-elämän aloja, kuten esim. puuvilla ja villateollisuutta William Deacons Bank, ulkomaankauppa The British Overseas Bank ja British Bank for Foreign Trade,
- 4) yksityisten henkilöiden omistamat pankit, joista on enää jäljellä vain pari merkityksellisempää, nimittäin Messrs Glyn, Mills & Co (liittynyt nykyisin Royal Bank of Scotland'iin) ja Messrs Charles Hoare & Co,
- 5) Lontoossa olevat dominio- ja siirtomaapankit, esim. Bank of Australasia ja Bank of New Zealand,
- 6) Merchant Bankers, joista useimmat pääasiassa toimivat "accepting house'na" s.o. provisiota vastaan lainaavat nimeään heidän maksettavakseen asetettuihin vekseleihin, joita asettavat sekä kotimaiset että ulkomaiset henkilöt,
- 7) ulkomaiset pankit.

Käyttäen jaotusperusteena pankin perustamistapaa,

voidaan englantilaiset pankit jakaa seuraaviin ryhmiin:

- 1) pankit, jotka on perustettu kuninkaallisella erioikeuskirjalla (royal charter), kuten Bank of England ja Royal Bank of Scotland.
- 2) osakepankit, joissa osakkaiden vastuu on rajoitettu,
- 3) yksityiset osakepankit, joissa osakkailla on rajaton vastuu (nykyisin tämä muoto on hävinnyt),
- 4) monikirjava joukko pikkupankkeja, joiden ryhmään luetaan myöskin Merchant Bankers (joiden toimintaan sisältyy myös muunlainen liiketoiminta kuin pankkiliike) sekä pankit, jotka ovat muodostetut dominioiden tai vieraiden maiden lakien alaisina.

Pankkien toiminnasta.

Seuraavassa selostan joidenkin osastojen toimintaa, joihin olin tilaisuudessa lähemmin tutustumaan ja jotka minua eniten kiinnostivat.

Valuutan säännöstely ja Exchange Control Department.

Jo ennen viime maailmansotaa oli maailmassa havaittavissa määrätynlaista kansainvälistä ryhmittymistä eri valuutta-alueiden kesken. Vuonna 1939 voitiin jo puhua sellaisista ryhmittymistä kuin sterling-alue ja dollari-alue, joskin niiden rajat olivat epäselvät ja yhteys näiden alueiden eri osien välillä oli syntynyt etupäässä samalaatuisten kauppapoliittisten intressien vaikutuksesta. Vielä tässä vaiheessa ei valuutan säännöstelyyn tähtäävillä yhtenäisillä määräyksillä ollut ryhmittymisien syntymiseen sitä merkitystä, mikä niillä oli myöhemmin, joten näiden ryhmittymien muodostuminen niihin liittyneiden maiden puolelta oli täysin vapaaehtoista.

Vasta 3.9.1939 sterlingalueesta tuli muodollisesti ja poliittisesti yhtenäinen. Muutoksen aiheutti Englannin parlamentin antama Defence Regulations. Tämä merkitsi käännekohtaa Englannin rahataloudessa. Milloinkaan aikaisemmin ei oltu rajoitettu valuutan ja kullan maasta vientiä ja maahan tuontia. Sodan syttyminen pakotti tarkkoihin mää-

räykseen, joiden laiminlyömissä uhkana olivat sakot ja rangaistukset. Tarkoituksena oli varata tärkeimmät valuutat ensisijaisesti kansakunnan kannalta välttämättömiin tarpeisiin.

Vuoden 1939 määräykset eivät asettaneet esteitä varojen siirtoon United Kingdomin ja British Commonwealthin eri osien välillä, paitsi mikäli oli kysymys Kanadasta, New-Foundlandista tai Hong Kongista. Täten sterlingalueen rajat tulivat tarkoin määritellyiksi. Nimitystä "sterling-area" ruvettiin kuitenkin käyttämään vasta vuoden 1940 heinäkuussa. Kaikki sterling-alueeseen kuuluvat maat järjestivät valuutantarkkailun samojen periaatteiden mukaan. Sterling-punta oli keskinäisenä maksuvälisenä. Sterling-alue syntyi siis nykyisessä muodossaan sodan vaikutuksesta.

Huolimatta valuutan tarkkailusta, vähenivät Britannian kulta- ja valuuttareservit sodan aikana nopeasti. Huhtikuussa 1941 olivat nämä reservit enää 3 miljoonaa puntaa. The Lend-Lease Act (lainaus ja vuokraus laki) pysäytti tämän valuuttojen maasta virtaamisen eikä koko sodan aikana tilanne enää kärjistynytkään 1941 vallinneen kriisikauden tasolle.

Sodan aikana tapahtui sterling-alueessa paljon muutoksia. Kuten jo aikaisemmin mainitsin, käsitti se aluksi kaikki muut brittiläiset territoriot paitsi Kanadan, Uuden Seelannin ja Hong Kongin. Pian liittyivät siihen Egypti, Sudan, Irak, Belgian Kongo ja useat Ranskan siirtomaista. Samoin siihen liittyivät Islanti, Fär-saaret, Syyria ja Libanon, hieman myöhemmin Madagaskar. Belgian ja Ranskan vapautumisen jälkeen 1944 monet luetelluista alueista erosivat siitä ja joitakin alueita joutui vihollisen hallintaan, joten ne käytännössä, vaikkakaan eivät teoriasa, joutuivat eroamaan sterling-alueen jäsenyydestä.

Vuonna 1945 solmitun Anglo-Amerikkalaisen lainaus-sopimuksen perusteella myönnettiin 15.7.1947 punnan täysi konvertointioikeus, paitsi mikäli olivat kyseessä pääomasiirrot. Tästä oli seurauksena dollarireservien nopea ehty-

minen. Sopimuksen mukaisen konvertointioikeuden oltua voimassa hieman yli kuukauden, oli pakko siirtyä takaisin ankaraan valuutan tarkkailuun. Tämän jälkeen oli oikeus vapaisiin siirtoihin ainoastaan sterling-alueella.

15.7.1945 annettu Exchange Control Act pohjautuu jo sitä ennen voimassa olleisiin määräyksiin. Tämän lain käyttämässä terminologiassa on sterling-area nimitys vaihdettu "scheduled territories"ksi. Tässä laissa esiintyi sitäpaitsi uusi käsite: "transferable account". Maat, joilla oli oikeus pitää transferable-tiliä, olivat oikeutettuja ilman rajoitusta siirtämään varoja toiselle transferable-tilille tai amerikkalaisten tileiltä näille tileille. Ne sterlingpuntasaldot, jotka olivat amerikkalaisten tileillä, oli oikeus konvertoida kurssiin 4.02 3/4 dollareiksi. Tärkeä merkitys oli määräyksellä, että vanhat puntasaldot bloqueerattiin. Brittiläiset viranomaiset ratkaisivat, missä määrin vanhoihin saldoihin sisältyviä summia sai siirtää uusille transferable-tilille. Blockeerattuja saldoja ei saanut käyttää normaaleihin maksuihin sterling-alueella sen enempää kuin sen ulkopuolellakaan. Tilisaldojen jäädyttäminen käytännössä tapahtui siten, että niiden maiden kanssa, joilla oli tämän luontoisia tilejä, sovittiin määrättyjen minimisaldojen pitämisestä heidän tilillään.

Nykyisin voimassa olevien valuutan säännöstelymääräysten mukaan, joiden perustana on vuoden 1947 laki, jaetaan maailma viiteen ryhmään:

- 1) Scheduled Territories: Sterling siirrot tämän ryhmän maiden kesken samoin kuin siirrot muihin neljään ryhmään kuuluvien maiden tileiltä Scheduled Territories tileille ovat sallittuja rajoituksetta. Sitävastoin siirrot päinvastaiseen suuntaan vaativat Bank of Eng-landin hyväksymisen. Scheduled Territories käsittää:
British Commonwealth and Empire (paitsi Kanadaa ja New
Brittiläiset mandaattialueet, Founlandia)
Brittiläiset protektoraatit,
Burma, Irak, Islanti, Eire,
- 2) American Accounts: Keskinäiset siirrot samoin kuin siirrot Scheduled Territories, transferable, residual

tileille sallittuja. Siirrot päinvastaiseen suuntaan vaativat Bank of Englandin luvan. American Account Countries ovat:

U.S.A.	Costa Rica	Ecuador	Venezuela
Bolivia	Kuba	Guatemala	Honduras
Colombia	Dominikaanien	Haiti	Mexico
Panama	tasavalta	Filippiinit	Nicaragua
			Salvador

- 3) Transferable Accounts: Keskinäiset siirrot, siirrot englantilaisille (scheduled) tileille ja residual tileille tai myöskin American Accountilta transferable tileille ovat sallittuja. Muut siirrot vaativat Bank of Englandin luvan. Transferable Account Countries:

Sudan	Suomi	Venäjä
Chile	Iran	Uruguay
Tsekkoslovakia	Italia	Itävalta
Hollanti	Norja	Kreikka
Egypti	Puola	Tanska
Etiopia	Siam	Fär-saaret
Ruotsi	Espanja	Grönlanti

- 4) Bilateral Accounts: Keskinäisille siirroille samoin kuin siirroille näiltä tileiltä tai näille tileille vaaditaan Bank of Englandin lupa. Bilateral Countries:

Argentina	Saksa	Rumania
Belgia	Unkari	Sveitsi
Brasilia	Japani	Syyria
Bulgaria	Libanon	Tanger
Kanada	Palestiina	Transjordan
New Founland	Paraguay	Turkki
Kiina	Peru	Vatikaanivaltio
Ranska	Portugali	Jugoslavia

Saksaan nähden ovat voimassa sitäpaitsi erikoismääräykset. Kaikki ulkomaankauppa Saksan kanssa tapahtuu Joint Export-Import Agency'n (J.E.I.A.) välityksellä. Maksut tapahtuvat joko USA:n dollareissa tai sterlingpunnissa.

- 5) Residual Accounts: Keskinäiset siirrot samoin kuin siirrot American ja Transferable Account'eilta ovat sallittuja. Kaikille muille siirroille vaaditaan Bank of Englandin lupa. Residual Account Countries ("Other Countries"):

Afganistan	Entiset Italian siirtomaat	
Albania	Liberia	
Arabia	Nepal	Etelä Korea

Edelläesitettyä jaoitusta on jossain määrin muuttanut n.s. Marshall-maiden välillä solmittu European Payments Union (EPU), joka astui voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1950. Tähän liittoon kuuluville maille suoritettavat velat on mahdollisuuksien mukaan maksettava kullassa.

Valuutan säännöstelyn käytännöllisenä seurauksena on Englannissa samoin kuin meilläkin ollut lisenssijärjestelmän käytäntöönottaminen ulkomaankaupassa. Vientilisenssi, jonka antaa Export Licensing Department of The Board of Trade, vaaditaan seuraaville vientitavaroille:

- 1) aseet ja ammuksiset
- 2) vaaralliset huumausaineet
- 3) antiikkiesineet, taide-esineet ja arvokkaat kirjat
- 4) jalokivet
- 5) eräät tavarat, joiden ostamiseen on käytetty ulkomaan valuuttaa, kuten tupakka, tee ja kahvi
- 6) omaa tuotantoa varten tärkeät raaka-aineet, kuten rauta
- 7) eräät muut viranomaisten säännöstelemät tuotteet, kuten hiili ja koksi, joiden säännöstely kuuluu Ministry of Fuel and Power'ille.

Ennen laivausta on viejän täytettävä, olkoonpa kyseessä minkäläatuisen tavaran vienti tahansa, erikoiskaavake (CD3), joista yksi kappale jää tullille ja toinen annetaan viejälle tullin maastavientileimalla varustettuna. Maksun saatuaan viejä liittää oman kappaleensa kaavaketta tavaralaskuun ja antaa ne pankilleen samalla kun hän luovuttaa tavarasta saatavan valuutan. Pankki merkitsee kaavakkeeseen luovutetun valuutan määrän ja lähettää sen tullille, missä kaavaketta verrataan siellä olevaan kaksoiskappaleeseen. Säännön mukaan maksun on saavuttava kuuden kuukauden kuluessa tavaran laivaamisesta.

Myöskin tuontitavaroille vaaditaan yleensä lisenssi. Tuojan halutessa saada valuuttaa tuonnin maksamiseen, anoo hän sitä pankkinsa kautta, jolloin hänen on täytettävä anomuslomake. Lomakkeita on neljää lajia:

- 1) sterling maksu "For Imports only"
- 2) "- "- "Not for Imports"
- 3) valuutta maksu "For Imports only"
- 4) "- "- "Not for Imports"

Hyväksytty puntamääräinen anomuskaavake on voimassa kolme kuukautta. Jos on anottu valuuttamääräistä siirtoa, on hy-

väksyminen voimassa vain 10 päivää. Liikepankeille on myönnetty melko laaja hyväksymisoikeus.

Tuontivaluutta-anomus on kaksiosainen, jonka alaosan pankki palauttaa anojalle ilmoituksena päätöksestään. Kun tavara on saapunut, liittää asiakas tullin antaman todistuksen ja laskujäljennöksen hänellä olevaan valuutta-anomuslomakkeen kappaleeseen ja lähettää ne pankille. Pankki liittää näihin asiapapereihin anomuskaavakkeen yläosan, josta käy ilmi myönnetty valuuttamäärä ja lähettää ne kaikki Bank of Englandille. Siellä ne tarkastetaan ja verrataan tullin sinne suoraan lähettämän tuonti-ilmoituksen kanssa. Ellei tuontia ole tapahtunut kuuden kuukauden kuluessa valuutan myöntämisestä, ryhtyy Bank of England suorittamaan asiassa tiedusteluja kääntyen suoraan asiakkaan puoleen.

Johtuen Englannin keskeisetä asemasta maailmankaupassa, joutuu se olemaan monien kauppojen välittäjänä, joissa tavara ei kulje Englannin kautta, mutta maksujen siirtäminen tapahtuu Lontoossa olevien liikepankkien välityksellä. Näistä kaupoista käytetään nimitystä "Multilateral Trade" tai pankit käyttävät ammattinimitystä "F.E.24 Trade". Määräysten mukaan on multilateral-kaupoissa kaikkien valuuttasiirtojen tapahduttava samassa valuutassa, joko sterlingpunnissa tai sitten n.s. specified valuutoissa. Dollari ei ole specified valuuttaa. Välityspalkkion on jäätävä Englantiin ja oltava sellainen, että sitä voidaan käyttää maksuihin Englannissa. Lisäksi vaaditaan valuutan tarkkailua suorittavien viranomaisten lupa.

Mitä tulee matkustajia koskeviin valuuttamääräyksiin, ovat ne monessa suhteessa samojen periaatteiden mukaiset kuin meillä Suomessa. Yli £ 5.- rahana ei matkustaja saa viedä eikä tuoda maahan. Jokainen 15 vuotta täyttänyt henkilö on oikeutettu saamaan valuuttaa vuodessa £ 50.- vasta-arvon ja alle 15 vuotias £ 35.- vasta-arvon. Ruotsiin, Norjaan, Tanskaan ja Islantiin matkustaville myönnetään £ 250.- vuodessa valuuttana. Mikäli kyseessä on liikematka,

myöntää Bank of England valuutan sitä varten, jos asianomainen haluaa saada enemmän kuin £ 8.- vastaavan valuuttamäärän päivää kohden.

Matkavaluutan tarkkailu on erittäin ankara. Jos esim. liikemiehelle on myönnetty £ 8.- vasta-arvo valuuttana päivää kohden käytettäväksi liikematalla, jonka on ilmoitettu kestävän 7 vuorokautta, mutta hän viipyykin matkalla vain viisi vuorokautta, on hänen luovutettava pankille takaisin £ 16.- vastaava valuuttamäärä. Muussa tapauksessa nostetaan häntä vastaan syyte. Maasta lähtiessään joutuu matkustaja täyttämään kaksiosaisen kortin, jonka toinen puoli luovutetaan tullille maasta poistuttaessa ja toinen maahan takaisin saavuttaessa. Kortin puoliskojen ja valuuttanomusten keskeisen vertailun suorittaa Bank of England.

Englannin kaltaisessa maassa vaatii valuutan tarkkailu valtavan virkakoneiston. Käydessäni Bank of Englandissa viime marrskuussa, oli siellä valuutan tarkkailuun liittyvissä tehtävissä 1.500 henkilöä.

Valuuttamääräysten ankaruus ja tarkoituksenmukaisuus on tämän tästä pohdinnan alaisena Englannin sanomalehdistössä. Kuitenkin on myönnettävä, että valuutan säännötelyn ja järkiperaisesti ohjatun ulkomaankaupan ansiosta on Englanti ruvennut nousemaan siitä vaikeasta asemasta, mihin se joutui välittömästi sodan päätyttyä. Vuoden 1950 päättyessä voivat englantilaiset ilmoittaa, että heidän dollari- ja kultareservinsä ovat nyt korkeammat kuin kertaaakaan viime sodan jälkeen, ollen niiden määrä nyt 3.300 milj. dollaria. Syyskuussa 1949, jolloin punnan dollarikurssi devalvoitiin 4,03 dollarista 2,80 dollariin, eivät vastaavat reservit olleet puoltakaan tästä määrästä (1.340 milj. dollaria). Kuitenkin on muistettava, että nykyinen reservi on vain vajaat kolmannes vuoden 1938 tasosta, kun otetaan huomioon dollarin nykyinen ostoarvo.

Seuraava taulukko esittää dollari- ja kultareservien kehittymisen Englannissa sodan jälkeen, vuosittaisen vajauksen tai ylijäämän sekä miten vajaus on peitetty:

		(milj. dollareita)				
<u>aika</u>	<u>vajaus</u>	<u>lainaa Yhdys-</u>	<u>valloista</u>	<u>Marshall-</u>	<u>Muu</u>	<u>varat</u>
				<u>apu</u>	<u>luotto</u>	
1945 loppu						2.476
1946	908	600		- - -	523	2.696
1947	4.131	2.850		- - -	663	2.079
1948 1.nlj.	595	300		- - -	458	2.241
2.nlj.	434	-		89	23	1.920
3.nlj.	306	-		163	-	1.777
4.nlj.	375	-		430	24	1.856
1949 1.nlj.	300	-		325	62	1.912
devalvointi 2.nlj.	632	-		340	30	1.651
3.nlj.	539	-		284	29	1.425
4.nlj.	31	-		246	47	1.688
1950 1.nlj.	40 (yli jäämä)-			229	27	1.984
2.nlj.	180	"		240	18	2.422
3.nlj.	187	"		147	-	2.756
4.nlj.	398	"		146	-	3.300

Arbitrage Department.

Arbitrage osaston pätehtävänä on valvoa pankin valuuttatilien saldojen kehitystä ja huolehtia siitä, että Bank of Englandin antamia määräyksiä niiden hoidossa noudatetaan. Varsin suuren osan tämän osaston työstä muodostaa päivittäisiä valuuttakursseja koskeviin puhelintiedusteluihin vastaaminen sekä termiinikauppojen kurssien määrääminen. Jokainen osasto, joka lähettää tai ottaa vastaan maksuja ulkomaan valuutassa, on velvollinen päivittäin, viimeistään klo 15.30 mennessä ilmoittamaan siirretyt määrät joko yksittäisinä tai yhdistettyinä summina arbitrage osastolle. Saamiensa ilmoitusten perusteella osasto sitten suorittaa tarvittavat valuutan ostot ja myynnit Bank of Englandin kanssa.

Englannissa voimassa olevien valuuttamääräysten mukaan kaikki tärkeimmät valuutat kuuluvat Bank of Englandille. Näinollen on liikepankeille myönnetty oikeus yli yön pitää tileillään valuuttasaldoja, joiden vasta-arvot eivät ylitä £ 1.000.-. Tilillä olevan saldon kurssiriski kuuluu liikepankille. Mikäli on kysymys liikepankin haarakonttorin toimesta tapahtuneesta valuuttasiirrosta, myöntää Bank of England kurssitakuun yli yön näille summille, rajoittaen sen

kuitenkin koskemaan korkeintaan £ 2.000.- vasta-arvon suurista erää kustakin valuuttasiirrosta. Lauantaisin, jolloin valuuttakaupat suljetaan jo klo 11.30, ei liikepankkien tarvitse siirtää valuuttasaldojaan Bank of Englandin tileille, mutta saldot on kuitenkin ilmoitettava puhelimitse Bank of Englandille. Sunnuntain aikana ei kurssveja muuteta ilmoitettuihin summiin nähden.

Valuutan ostot ja myynnit kirjataan osastolla "The Arbitrage Book"-nimiseen kirjaan, jonka merkintöjen perusteella seurataan tilien kehitystä. Termiinikaupoista pidetään yksinkertaista diariota, mistä ilmenevät termiinikauppojen valuuttasummien erääntymisajat. Kirjanpito-osastolla merkitään päivittäin valuuttatilien saldot n.s. "The Nostro Position Book'iin", mikä kirja lähetetään joka päivä arbitrage osastolle. Myöskin avoimna olevista remburseista pidetään eri kirjaa.

Viralliset valuuttakurssit määrää Bank of England joka aamu klo 10. Viralliset valuuttakurssit ilmoitetaan niille valuutoille, jotka valuutansäännöstelymääräysten mukaan on luovutettava Bank of Englandille. Epävirallisten valuuttojen kurssit määrää tavallisimmin The Eastern, Colonial and Foreign Bank, jolta tarvittaessa saadaan kate näitä valuuttoja koskevia siirtoja varten. Englannissa valuuttakursseina ilmoitetaan oman rahayksikön arvo vierassa valuutassa esim. USA:n \$:n ostokurssi 2.80 1/8 (1 punta = 2.80 1/8 USA:n dollaria).

Aivan yleisiä olivat n.s. termiinikaupat (Forward operations), jotka Bank of Englandin antamien määräysten mukaan olivat sallittuja ainoastaan tavaramaksujen ollessa kyseessä ja silloinkin korkeintaan 6 kuukauden ajaksi. Samoin on pankin näistä kaupoista saama provisio määrätty. Kurssin määräämistapa termiinikaupoissa selvinnee parhaiten seuraavien esimerkkien avulla;

Esim. 1. Asiakas on suorittanut tavaraoston Amerikasta, mutta on kontrahdin mukaan velvollinen suorittamaan maksun vasta kolmen kuukauden kuluttua. Turvatakseen itsensä mahdollisilta kurssivaihte-

luilta, voi hän ostaa pankilta valuutan heti luovutettavaksi hänen käyttöönsä eräpäivänä. Kurssi lasketaan silloin seuraavasti:

USA \$:n myyntikurssi	2.79 7/8
./ 3 kk:n provisio	<u>6/8</u>

3 kk:n Forward-kaupan kurssi 2.79 1/8

Esim. 2. Jos taas asiakas haluaa luovuttaa pankille valuuttasaatavan, jonka eräpäivä on vasta kahden kuukauden kuluttua, ostaa pankki häneltä valuutan seuraavan laskelman mukaiseen kurssiin:

USA \$:n ostokurssi	2.80 1/8
+ 2 kk:n diskontto	<u>4/8</u>

pankin soveltama ostokurssi 2.80 5/8

Näistä kaupoista käytetään nimitystä "Outright forward deal". Mikäli tulee kyseeseen edellämainituissa esimerkeissä mainittujen termiinkauppojen ajan pidentäminen ("Swap deal"), tapahtuu kurssien laskeminen seuraavasti:

Esim. 3. Asiakas haluaa pidentää esim. 1:ssä selostetussa tapauksessa solmimaansa valuuttakauppaa 2:lla kuukaudella. Tällöin pankki ostaa häneltä dollarit ostokurssiin 2.80 1/8 ja laskee uuden myyntikurssin seuraavasti:

./ 2 kk:n provisio	2.80 1/8
	<u>4/8</u>

uusi kurssi 2.79 5/8

Esim. 4. Asiakas haluaa pidentää esim. 2:ssa mainitussa tapauksessa valuuttakauppaa 1 kk:lla. Tällöin pankki myy hänelle takaisin dollarit myyntikurssiin 2.79 7/8 ja laskee uuden ostokurssin seuraavasti:

+ 1 kk:n diskontto	2.79 7/8
	<u>2/8</u>

uusi kurssi 2.80 1/8

Edelläselostettujen ankarien valuuttamääräysten takia helposti joutuu tekemään sen johtopäätöksen, ettei englantilaisella liikepankilla olisi juuri sanottavasti operoimismahdollisuuksia valuutoilla, koska sen käyttöön annetut valuuttamäärät ovat supistetut aivan merkityksettömiksi. Tämä ei kuitenkaan pidä kirjaimellisesti paikkaansa, sillä englantilaisella liikepankilla on mahdollisuus käyttää niitä valuuttoja, jotka sen kirjeenvaihtajapankissa olevalla tilillä on varattu forward-kaupan perusteella sen

asiakkaan lukuun ennen eräpäivää ja myöskin Bank of England sallii liikepankkien tehdä kanssaan swap-kauppoja määrättyyn rajaan saakka varatakseen täten pankeille tarvittavan valuuttareservin.

Arbitrage osasto ei käsittele valuutta-anomuksia, vaan kuuluu niiden käsitteleminen valuutantarkkailuosastolle.

Payments Abroad Department.

Läheisessä yhteistyössä arbitrage osaston kanssa toimii maksumääräysosasto (Payments Abroad Department). Osaston tehtäviin kuuluu maksumääräysten (sekä punta- että valuuttamääräisten) lähettäminen ulkomaille. Maksut ovat yleensä puhtaita t.s. maksetaan vastaanottajalle ilman ehtoja. Kuitenkin saattavat ne sisältää määräyksen maksaa kuittia vastaan tai eräiden lakimääräysten mukaisia veloituksia.

Westminster Bankissa jakautuu osasto töiden järjestelyn takia useaan alaosastoon, jolloin jakoperusteena on käytetty maksumääräysten luonnetta. Tärkeimmät alaosastot tässä pankissa maksumääräysosastolla ovat:

- 1) Cable Transfers Section (lyhennys: T.T.), joka hoitaa kaikki pankin lähettämät sähkömääräykset.
- 2) Mail Transfers Section (M.T.), jolle kuuluvat kirje-määräykset.
- 3) Drafts Issued Section: shekit ja krediitit.
- 4) Queries Section: hoitaa T.T. ja M.T. alaosastojen lähettämiä maksumääräyksiä koskevien tiedustelujen tutkimisen ja vastaamisen.
- 5) Confirmation Section: vertaa saapuneet vastaanotto-kuitit ja veloituseräilmoitukset.

Kaksi ensinmainittua alaosastoa jakautuu edelleen valuuttalajien perusteella pariin kolmeen työryhmään. Ryhmän vanhin "senior clerk" vastaanottaa saapuneet maksukehoitukset, tarkastaa, että valuuttamääräysten mukaiset anomuslomakkeet ja hyväksymiset ovat kunnossa sekä tarkastaa asiakkaiden allekirjoitukset. "Preparing clerk" määrää, mitä kirjeen-

vaihtajapankkia käytetään, mikäli asiakas ei ole jo sitä tehnyt, suorittaa kulujen ja provisioiden laskemisen sekä kirjoittaa tarvittavat hyvityskassalaput. Tämän jälkeen maksumääräyssummat kirjataan luetteloon, jonka yhteissummalla veloitetaan aputiliä "payments abroad". Maksumääräys siirtyy senjälkeen n.s. "entering clerk"ille, joka vie ne "record sheet"iin, suorittaa tilisiirrot "payments abroad" tilille. Sen jälkeen maksumääräys siirtyy konekirjoittajatarelle, joka kirjoittaa moniosaisen lomakesarjan. Samalla kirjoittamisella syntyy sekä maksumääräyskirje kirjeenvaihtajapankille että tarvittavat rekisterikappaleet. Senior clerk tarkastaa maksumääräyskirjeet ennenkuin ne lähetetään allekirjoitettavaksi.

Osaston työskentelyjärjestys muistuttaa melkoisesti tehdasta, jossa yksi työntekijä suorittaa vain osan työstä. Tämän järjestelyn etuna on luonnollisesti työn suorituksessa saavutettu nopeus, mutta toiselta puolelta se hävittää mielenkiinnon työtä kohtaan. Organisoimalla kirjanpidollinen puoli paremmin tarkoitustaan vastaavaksi, olisi epäilemättä saavutettavissa varsin suuri työn säästö. Jokaisen maksumääräyssumman siirtäminen aputilin (payments abroad) kautta tuntuu erikoisen kankealta. Meidän pankkimme vastaavaan osastoon verraten varsin yllättävältä tuntui se, että epäselvyyksien selvittämiseen tarvittiin erikoinen alaosasto.

Currency Deposits Department.

Currency Deposits Department vastaanottaa ulkomaisten kirjeenvaihtajien lähettämät maksumääräykset. Osaston työnjako ja työperiaatteet ovat samanlaiset kuin Payments Abroad Department'in, joten ei liene aihetta ryhtyä niitä tässä selostamaan.

Inward Bills Department.

Osaston tehtäviin kuuluu periä kotimaisilta maksajilta:

- 1) näytettäessä maksettavaksi asetettuja asiapapereita ja trattoja,
 - 2) määräaikana erääntyviä trattoja, jotka on lähetetty hyväksyttäväksi sekä perittäviksi eräpäivänä,
 - 3) sellaisia saatavia, joiden perimistä varten pankin muilla osastoilla ei ole tarvittavaa virkakoneistoa.
- Tämä osasto hoitaa myöskin asiakkaiden lähettämien vekselien diskonttaamisen. Virallinen diskonttokorko Englannissa on 2 %. Liikepankkien noudattamat diskonttokorot olivat Financial Times-lehden mukaan 15.11.50 seuraavat:

pankkitunnusteet (Bank Bills)				tavaravekselit (Fine Trade Bills)	
2 kk	3 kk	4 kk	6 kk	3 kk	6 kk
11/16	11/16	3/4	7/8	1 1/4 - 1 3/4	1 3/4 - 2 3/4

Vertailun vuoksi mainitsen, että virallinen ottolainauskorko on $\frac{1}{2}$ % talletustileillä. Juoksevalla tilillä ei korkoa makseta. Tilivelkojen ja lainojen korot vaihtelevat 4 - 5 %.

Inward Bills Department'in työskentelyjärjestys ei eroa muiden osastojen noudattamista työskentelyjärjestyksistä. Mielenkiintoista oli kuitenkin todeta, että osastolla oli käytännössä n.s. Fanfold systeemi, moniosainen lomake, joka varsin läheisesti periaatteeltaan muistuttaa Suomen Pankin perittävien osaston nykyisin käyttämää lomaketta. Kuten oheenliittämästäni mallikappaleesta ilmenee, on lomake 7-osainen, käsittäen:

- 1) numerorekisterikortin,
- 2) perittävän lähetyskirjeen,
- 3) tilityskirjeen, joka asianmukaisesti täydennettynä lähetetään toimeksiantajalle perimisen tapahduttua,
- 4) rekisterikappaleen, joka järjestetään asiakkaan nimen mukaan,
- 5) kaksoiskappaleiden lähetyskirjeen, mikäli kaksoiskappaleet lähetetään myöhemmin kuin alkuperäiset asiaperit perittäväksi,
- 6) rekisterikortin, joka säilytetään kirjeenvaihtajan ni-

Inward Bills Departmentin käyttämä Fanfold-lomake:

WESTMINSTER BANK LIMITED

Inward Bill Department numerical record

To _____

Date _____

We enclose our remittance No. **220208**

For presentation to (or drawee)	
On behalf of (or drawer)	
For	

When remitting payment or returning bill or documents, please address your communications to the INWARD BILL DEPARTMENT quoting our No. given above. In event of refusal please advise us immediately stating reason. We also invite your attention to the Special Instructions below marked X which kindly follow.

Payable			Tenor		Maturing	Charges	Amount
---------	--	--	-------	--	----------	---------	--------

Inv.	Weight Note	Cert. of Origin	Insurance	Bills of Lading
------	-------------	-----------------	-----------	-----------------

SPECIAL INSTRUCTIONS

Other Documents _____

As this remittance has been received for the credit of a/an _____ account,

S.S. and Goods _____

the acceptance payment should be marked to the effect that the relative Defence Form has been lodged and approved in accordance with the Exchange Control Regulations.

Duplicate Documents. Our Correspondents advise: _____

Please remit by Banker's Draft/Cheque on _____ to our order.

Special Instructions _____

Please remit by Banker's Payment Branch Credit

Received for _____

Received from _____

Yours faithfully,
WESTMINSTER BANK LIMITED

Foreign Collection Departmentin käyttämä Fanfold-lomake:

Bills for Collection: numerical record

Telephone: Monarch 3060 Telex: Enclosed by Corvite, London

16
No. 85836
No. 85836

Date

Mailed to

We enclose our remittance described below, for collection and remittance or credit of proceeds, subject to instructions marked to special instructions below and to General Instructions overleaf.

Drawee	Town	Tenor	Amount

Drawer

PLEASE Acknowledge receipt, quoting both your and our reference numbers.

Advise acceptance and due date promptly by mail.

Advise non-acceptance or non-payment promptly by mail, unless otherwise instructed, giving definite reason for refusal, and stating whether the case of need (when given) has been advised.

State-ment	Freight note	Invoice	Cons. Inv.	Cert. of Origin	Insce. Cert.	Insce. Policy	Bills of Lading

Covering

☐ A	Deliver documents against	☐ B	Payable at the current rate of exchange for sight drafts on London	☐ C	Payment to be made through
☐ D	Remit proceeds by cheque on London or by authority to debit your account	☐ E	Credit our account, after payment under advice.	☐ F	Collect all Bank charges, Stamps, etc., and our Commission--
☐ G	No protest for ☐ Non-acceptance ☐ Non-payment	☐ H	Protest for ☐ Non-acceptance ☐ Non-payment	☐ I	The drawers advise that insurance is already covered for days after discharge.
☐ J	Please forward original documents by air mail	☐ K	Remit proceeds by TELEGRAPHIC TRANSFER at the expense of the DRAWER/DRAWEE	☒ L	See General Instructions Overleaf.

Special Instructions

Customer

No.

Instruction Check

L

WESTMINSTER BANK LIMITED
Overleaf Bills for Collection Department

men mukaisessa järjestyksessä tai milloin kirjeenvaihtajapankkia ei käytetä, maksajan nimen mukaisessa järjestyksessä n.s. "Outstanding Cabinet"issa. Maksun tapahtuttua siirretään tämä kortti "Settled Cabinet"iin, 7) tunnustuskirjeen, joka lähetetään asiakkaalle ilmoituksena perimistehtävän vastaanottamisesta.

Kaikki tilisiirrot tapahtuvat aputilin "Short Bills Account" tai "Discount Account I/B" kautta. Kulut siirretään suoraan asianomaisille kulutileille. Kerran kuussa suoritetaan vertailu aputilien ja korttirekisterien kesken. Westminster Bankissa oli tällä osastolla päivittäin noin 70 - 80 perimistehtävää. Osastolla oli noin 25 henkilöä.

Foreign Collection Department.

Foreign Collection Department, joka on edellistä melkoisesti suurempi, hoitaa perimistehtävät, joissa maksaja on Englannin ulkopuolella. Myöskin tällä osastolla on käytännössä Fanfold-lomake, joka käsittää 7 osaa:

- 1) numerorekisterikortti,
- 2) kirje kirjeenvaihtajapankille (kirjeen takasivulla yleisohjeet),
- 3) kirje kaksoiskappaleiden lähettämistä varten,
- 4) asiakkaalle lähetettävä ilmoituskirje perimistehtävän vastaanottamisesta,
- 5) asiakortti, joka järjestetään kirjeenvaihtajan nimen mukaan,
- 6) tilityskirje,
- 7) rekisterikortti, joka järjestetään asiakkaan nimen mukaan.

Mikäli perittävän johdosta kerääntyy paljon kirjeenvaihtoa, lyödään asiakorttiin leima "D", mikä on osoituksena siitä, että kirjeenvaihto säilytetään erillisessä mapissa.

Osasto on jakautunut 3-4 alaosastoon, joilla kullakin on oma aputilinsä. Tilityksiä laskettaessa käytetään samantapaista "plakaattia", joka aikaisemmin oli käytännös-

sä myöskin Suomen Pankin perittävien osastolla. Plakaatin päivittäisten loppusummien mukaan suoritetaan tarvittavat tilisiirrot. Ainoa rekisterikirja on kunkin alaosaston johtajan pitämä luettelo avoinna olevista perittäivistä. Tilitysten tarkastaminen suoritetaan kunakin päivänä klo 14, jonka jälkeen maksut päivätään seuraavalle päivälle. Osastolla Westminster Bankissa on noin 45 työntekijää ja päivittäin lähes sata perimistehtävää.

Commercial Intelligence Department.

Commercial Intelligence Department (Westminster Bank) eli Foreign Trade Information Department (Midland Bank) kerää kautta maailman tiedot pankkien ja toiminimien taloudellisesta asemasta, johtavista henkilöistä, toiminta-alasta j.n.e. Osaston toiminta jakautuu pääasiallisesti kolmeen osaan:

- 1) Statistical Section, tilasto-osasto, kerää tilastotietoja ympäri maailman pankeista ja toiminimistä riippumatta siitä, ovatko ne pankin asiakkaita ja kirjeenvaihtajia.
- 2) Information Section, tiedoitus osasto, vastaa kerättyjen tilastotietojen tai tarvittaessa erikseen suoritettujen tiedustelujen avulla saatujen tietojen perusteella pankille saapuneisiin kyselyihin, jotka yleisimmin koskevat joko jonkin englantilaisen tai ulkomaisen toiminimen maksukykyisyyttä (luottotiedustelut).
- 3) Contact Section, yhteysosasto, kerättyjen asiatietojen perusteella vastaa tiedusteluihin, joita joko englantilaiset tai ulkomaiset toiminimet lähettävät ja joissa tiedustellaan määrättyä alaa harjoittavien tehtaiden tai liikkeiden nimiä määrättyssä maassa esim. Suomessa. Sanomattakin on selvää, että tämän osaston toiminnalla on suuri merkitys kansainvälisten liikesuhteiden syntyemiselle ja kehittymiselle varsinkin sodan jälkeen, jolloin entiset liikeyhteydet ovat useimmissa tapauksissa sodan aikana katkenneet.

Hambros Bankin Credit Information Department on

erikoistunut Skandinaaviaa varten, joskin sekin kerää tietoja myöskin muista maista.

Saapuneihin tiedusteluihin pankit vastaavat makсутta, veloittaen ainoastaan niille mahdollisesti aiheutuneet todelliset kulut.

Tämä osasto kerää päivittäin tärkeimmät sanomalehti- ja aikakausilehtikirjoitukset, jotka koskevat taloudellisia kysymyksiä, liimaten ne vihkoon, joka lähetetään kiertämään pankin johtokuntaan.

Clearing.

Pankkien keskinäisten maksujen suoritus tapahtui melkein pä yksinomaan clearingin kautta. Kaikilla suuremmilla paikkakunnilla Englannissa, missä on useampia kuin yksi pankki, toimii paikallinen clearing. Useimmat näistä paikallisista clearingeista ovat n.s. "Bundles of Charges": jonkin pankin toimistossa ilman muodollisuuksia paikkakunnan pankit selvittävät keskinäiset, päivän kuluessa kertyneet maksut, suorittaen tarvittavat saldojen siirrot. Kaikki muut maksut selvitetään kuitenkin pankkien Lontoossa olevien pääkonttoreiden tai muiden Lontoossa olevien pankkien välityksellä.

London Bankers' Clearing House, joka on perustettu 1775, on Bank of Englandista täysin erillinen, 12 suurimman pankin keskinäisten maksujen selvittelyinstanssi. Tämän jäseniä ovat Bank of England, Barclays Bank Ltd, Coutts & Son, District Bank Ltd, Glyn, Mills & Co., Lloyds Bank Ltd, Martins Bank Ltd, Midland Bank Ltd, National Bank Ltd, National Provincial Bank Ltd, Westminster Bank Ltd ja William Deacons Bank Ltd. Clearingsaldojen siirtäminen tapahtuu Clearing House Accountin ja pankkien tilien kesken, jotka ovat Bank of Englandissa. Mikäli jokin pankki, joka ei ole Clearing Housen jäsen, haluaa maksun suoritettavaksi tämän kautta, on se pakotettu käyttämään välittäjänä jäsenpankkia.

Alunpitäen Lontoon Clearing House oli tarkoitettu

yksinomaan Cityä varten. Sittemmin sen toiminta-ala on laajentunut käsittämään koko maan. Ennen sotaa oli tämä Clearing House jakautunut kolmeen osastoon, joissa kussakin clearing-selvittely tapahtui erillisesti.

- 1) The Town Clearing,
- 2) The Metropolitan Clearing ja
- 3) The Country Clearing.

Ensinmainittu käsitti Lontoon Cityssä olevat pankit, toinen edellisen ulkopuolella, mutta ei kauempana kuin neljän mailin säteellä Bank of Englandista olevat pankit. The Country Clearingin kautta selvitettiin muiden englantilaisien pankkien maksut.

Sota-aikana on tässä jaottelussa tapahtunut muutoksia ja nykyisin jakutuu Clearing House vain kahteen osastoon:

- 1) London Clearing ja
- 2) General Clearing (=Metropolitan ja Country Clearing).

Ensinmainitussa osastossa tapahtuu clearing nykyisin kahdesti päivässä, jälkimäisessä vain kerran päivässä. Cityn alueella voi pankin asiakas olla varma, että jos hänen esittämänsä shekkiä ei ole hylätty 24 tunnin kuluessa, on maksava pankki sen hyväksynyt maksettavaksi. Cityn ulkopuolella olevien pankkien asiakkaisiin nähden on vastaava aika 4 vuorokautta.

Suurin englantilainen liikepankki, Midland Bank, lähettää päivittäin clearingin shekkejä ja maksumääräyksiä 10.000 - 35.000, riippuen vuodenajasta. Kesällä, jolloin matkustajaliikenne on vilkkaimmillaan, saattaa esim. elokuussa lukumäärä päivittäin ylittääkin mainitun ylärajan. Viime vuoden helmikuussa, joka oli vuoden hiljaisin kuukausi, oli vastaava luku keskimäärin alle 10.000.

London Clearing Housen vaihto on nykyisin vuodessa yli £ 80 miljardia.

Englantilainen pankkivirkailija.

Englantilaiset liikepankit, valitessaan virkailijoita, eivät aseta etusijalle hakijan oppiarvoja ja ennen pankkiin tuloa hankittuja teoreettisia tietoja, vaan pääpaino on hakijan henkilökohtaisilla ominaisuuksilla. Niinpä Midland Bankin ulkomaanosaston henkilökunnan päällikkö mainitsi, että luonnollisesti pankki kiinnittää erikoista huomiota pankkiin pyrkijän harjoitteluaikanaan osoittamaan ahkeruuteen, mutta yhtä tärkeälle sijalle asetetaan ulkonainen esiintyminen, arvostelukyky ja työteho. Erikoisesti Midland Bankissa kiintyi huomioni siihen, että jokainen johtavassa asemassa oleva virkailija, osastopäälliköistä ja johtokunnan jäsenistä puhumattakaan, oli "mies paikallaan". Heidän suhtautumisensa alaisiinsa ja myöskin meikäläiseen, joka monesti läsnäolollaan saattoi melkoisesti aiheuttaa lisävaivaa ja häiriötä jonkin osaston toiminnalle, oli aina hyväntuulista ja ystävällistä. Työnantajan taholta osoitetun tasapuolisen ja ymmärtäväisen suhtautumisen ansiota on, että niinkin suuressa pankissa kuin Midland Bank, jokainen virkailija vakuutti viihtyvänsä hyvin enkä kertaakaan kuullut esimiehistä esitetävän negatiivisia arvosteluja.

Koulutus.

Sääntönä on, että pankkiharjoittelija englantilaiseen liikepankkiin tullessaan on 16 - 17 vuoden ikäinen. Vain poikkeustapauksessa harjoittelijoiksi otetaan vanhempia ja 24 vuoden ikää voidaankin pitää maksimina. Ennenkuin pankki hyväksyy jonkun harjoittelijaksi, on hänen selviydyttävä entrance examinationista (sisäänkäysitutkinto) paitsi, jos hänellä on eräistä kaupallisista oppilaitoksista saatu todistus, minkä katsotaan jo sinänsä riittävän.

Jokainen pankin palvelukseen hyväksytty on ensimmäiset 6 kuukautta n.s. probationer. Tänä aikana hän kerkiää saada jonkinlaisen käsityksen siitä, mitä pankkityö

on. Samalla työnantaja saa tilaisuuden seurata hänen työskentelyään ja oppia tuntemaan hänen henkilökohtaiset ominaisuutensa. Mikäli koeajan päätyttyä harjoittelija itse ei tunne halua jatkaa työskentelyään pankissa tai työnantajan arvostelu hänen sopivaisuudestaan pankkialalle on kielteinen, ei harjoittelija ole vielä liian vanha voidakseen aloittaa jollakin hänelle ehkä paremmin soveltuvalla alalla.

Pankki pyrkii tehokkaalla koulutuksella kasvattamaan itselleen kyvykkään ja ammattitaitoisen virkailijakunnan. Useimmilla pankeilla on oma pankkikoulunsa. Niinpä esim. Westminster Bankilla on Oaken Holt, vanha herraskartano, jossa nuorille virkailijoille pidetään tavallisesti 8 viikkoa kestäviä kursseja. Pankki maksaa kursseilla olijoille täyden palkan sekä matkakustannukset. Tämän lisäksi on mahdollisuus samassa koulussa suorittaa kesäkursseja ja päästä varttuneemmille virkailijoille tarkoitetuille erikoiskursseille. Näiden kurssien lisäksi on kyvykkäillä työntekijöillä mahdollisuus suorittaa opintoja ja tutkintoja Institute of Bankers-nimisessä opistossa. Teoreettisen koulutuksen ohella varataan nuorille virkailijoille tilaisuus tutustua pankin eri osastojen toimintaan, joskin saatoin todeta, että käytännössä kuitenkin suurin osa virkailijoista oli työskennellyt koko pankissa oloaikansa samalla osastolla. Edistyneimmillä virkailijoilla on mahdollisuus kartuttaa tietojaan ulkomaisten opintomatkojen avulla.

Englantilaisen pankkivirkailijan kohoaminen uralaan nuoresta probationerista aina pankinjohtajaksi ei ole teoriassa eikä käytännössä mahdotonta, mutta huomioonottaen pankkien suuren virkailijakunnan, on luonnollista, että vain murto-osalle avautuvat kultaportit korkeampiin virkoihin pankissa. Westminster Bankin virkailijoilleen antamassa ohjekirjassa varsin sattuvasti sanotaan:
"It may be said generally that for a young man of good character, service in a bank provides a safe but modest

provision for life, if he is of average ability; if he is endowed with ambition and exceptional ability he may rise to a post in which he enjoys great influence and a higher salary than a Cabinet Minister". Useimmissa tapauksissa pankkien johtajat ovat kohonneet pankin virkailijakunnan keskuudesta. Niille virkailijoille, joille ei pankissa tarjoutu mahdollisuuksia päästä korkeampiin virkoihin, pankki saattaa varsin joustavan palkka-asteikon puitteissa antaa korvauksena virkavuosista ja kyvykkyydestä palkan, joka ei enää ole riippuvainen mistään ohjeiksi asetetuista palkkataulukoista. Tietoisuus tästä on omiaan kannustamaan jokaista virkailijaa työssään ja pyrkimään yhä korkeampiin ja korkeampiin saavutuksiin.

Palkkaus.

Englantilaisissa liikepankeissa on n.s. vakanssi-järjestelmä tuntematon. Kuten jo mainitsin, määräytyvät palkat ensisijassa iän ja virkavuosien perusteella, mutta tavallisuudesta poikkeavat ansiot ja kyvyt huomioidaan palkkauksessa erikoiskorotuksina. Normaalityapauksessa, jossa virkailija on aloittanut työskentelynsä pankissa ennen 17 ikävuottaan, on esim. Westminster Bankin miesvirkailijoihin soveltama palkka-asteikko vuosipalkkoina seuraava:

<u>ikä</u>	<u>palvelusvuodet</u>	<u>vuosipalkka £:ssa</u>
17	-	125
17	1	135
18	2	150
19	3	165
20	4	180
21	5	200
22	6	220
23	7	240
24	8	260
25	9	280
26	10	330
27	11	355
28	12	380
29	13	405
30	14	430
31	15	455

→ 80.000 mk
→ 291.200 mk

<u>ikä</u>	<u>palvelusvuodet</u>	<u>vuosipalkka £:ssa</u>
32	16	475
33	17	490
34	18	500

2320.000 ml

Tästä taulukosta käyvät ilmi ne minimipalkat, joita pankki noudattaa jokaiseen tyydyttävästi palvelleeseen virkailijaan nähden. Kohonneiden elinkustannusten takia on viime aikoina tullut liikepankeissa tavaksi, että ne kahdesti vuodessa maksavat virkailijoilleen normaalin palkan lisäksi n.s. Special Cash Payment, minkä suuruus on riippuvainen kunkin palkasta, tavallisesti noin puolet kuukausipalkasta. Lontoossa tai sen läheisyydessä sekä suuremmissa kaupungeissa maksetaan edellämainittujen lisäksi lisäpalkkana £ 15-30 vuodessa. Esitetyn palkkataulukon päätyttyä noudatetaan palkkausessa vapaampaa harkintaa, joten minkään kaavamaisen taulukon esittäminen ei enää olisi paikallaan.

Naisvirkailijoiden palkkataulukko on seuraava:

Ikä	Palv. vuod.	konttoristit			kone- & pikakirjoittajat		
		£/v:ssa	Lontoossa	Maaseutu-kaupung.	£/v:ssa	Lontoossa	Maaseutu-kaupung.
Alle 17	-	125	155	140	150	180	165
17	1	135	165	150	160	190	175
18	2	150	180	165	175	205	190
19	3	165	195	180	190	220	205
20	4	180	210	195	205	235	220
21	5	190	220	205	215	245	230
22	6	205	235	220	230	260	245
23	7	215	245	230	240	270	255
24	8	230	260	245	250	280	265
25	9	240	270	255	260	290	275
26	10	255	285	270	270	300	285
27	11	265	295	280	280	310	295
28	12	275	305	290	290	320	305
29	13	285	315	300	300	330	315
30	14	295	325	310	310	340	325
31	15	310	340	325	325	355	340
32	16	325	355	340	340	370	355
33	17	340	370	355	350	380	365
34	18	350	380	365			

Naisvirkkailijoille maksetaan viiden ensimmäisen palvelusvuoden aikana palkka viikoittain. Samoin naiskuin miesvirkkailijoillekin maksetaan kykyjen ja ansion perusteella erikoiskorotuksia. Sitäpaitsi "Secretarial Grade" ja "Senior Women Officers" ovat edellälueteltuja naisvirkkailijoita paremmin palkattuja.

Pelkkien puntasummien perusteella on vaikea luoda kuvaa siitä, minkälainen englantilaisen pankkivirkkailijan asema on muihin palkannauttijaryhmiin verrattuna. Koetan seuraavassa esittää muutamia vertailuja.

Vuoden 1949 tulojen perusteella verotetuista vain 86:lla englantilaisella oli verot maksettuaan vuosituloja yli £ 6.000:-:- (v.1938 vastaava luku oli 6.560). Verotuksen vaikutus ylempiin palkkoihin on Englannissa hyvin suuri. Niinpä yllämainittuna vuonna 2.100:lla henkilöllä oli kuitenkin yli £ 20.000:-:- bruttotulot. £ 1.000:-:- - £ 1.500:-:- bruttoansiot oli 400.000:lla (v. 1938 30.000), £ 500:-:- - £ 750:-:- bruttoansiot 1.430.000:lla (v. 1938 390.000) ja £ 250:-:- - £ 500:-:- bruttoansiot 9.300.000:lla (v. 1938 1.890.000). Nämä luvut on julkaistu The Annual Report of the Commissioners of Inland Revue for 1948-49. Korkeimman oikeuden tuomarin palkka on £ 5.000:-:- vuodessa ja alioikeuden tuomarin palkka £ 2.000:-:- vuodessa. Veturinkuljettajan vuosipalkka on noin £ 360:-:- (viikossa £ 6:18:-) ja palvelijattaren rahapalkka noin £ 150:-:- ^{296.000 mk} vuodessa. Työmiehen vuosiansio teollisuudessa on keskimäärin £ 317:-:- (mk 204.782:-). Vastaava luku on Suomessa mk 213.192:-, Ruotsissa Rkr 5.880:- (mk 261.660:-) ja USA:ssa \$ 3.270:- (mk 755.370:-).

Englantilaisten elinkustannusten jakautumisesta saamani tilastotiedot olivat hyvin hajanaisia ja käsittivät yleensä vain rajoitettua palkannauttijaryhmää. Voinen kuitenkin mainita, että Daily Telegraph 2 p:nä lokakuuta julkaisi n.s. indeksiperheen elinkustannusten jakautumista esittävän taulukon:

3.200.000 mk

ruoka 34,8 %
vuokra ja verot 8,8 %
vaatteet 9,7 %
valaistus ja lämmitys 6,5 %
huonekalut ja talouksesineet 7,1 %
sekalaiset menot 3,5 %
matkat, palvelukset ja huvit 7,9 %
nautintoaineet 21,7 %

Indeksiperheeksi on kuitenkin tässä tapauksessa valittu 3 3/4 henkilöä käsittävä perhe, jonka vuosiansio ennen sotaa oli £ 250:-- vastaten nykyisen rahan arvon mukaan noin £ 282:--. Huolimatta siitä, että tässä on kyseessä verrattain alhaisen palkkatason työmiehestä, ovat vuokraa ja veroja sekä toiselta puolen nautintoaineita osoittavat prosenttiluvut yllättäviä. Sanomalehtitietojen mukaan maksetaan Lontoossa vaatimattomasta asunnosta 15-20 shillinkiä viikossa (noin £ 45:-- vuodessa), mikä olisi noin 14 % keskimääräisestä teollisuustyöntekijän palkasta. Vuokrat ovat Lontoossa säännösteltyjä, joten ne vaihtelevat suuresti uusissa ja vanhoissa taloissa.

Ulkonaisen esiintymisen perusteella sain sen käsityksen, ettei tavallinen englantilainen pankkivirkailija ole muihin palkannauttijaryhmiin verrattuna erikoisemmin hyvin palkattua. Ainakaan en nähnyt kenenkään heistä ajavan työhönsä autolla.

Sairausajan palkka.

Lääkärinhoitoa eivät englantilaiset pankit ole virkailijoilleen järjestäneet, koska siitä huolehtii valtio.

Sairausajalta maksetaan palkkaa seuraavan taulukon mukaisesti:

<u>palvelusaika</u>	<u>sairausajalta maksetaan</u>
alle 5 vuotta	3 kk:lta täysi palkka
5 - 10 "	3 kk:lta täysi palkka ja sen jälkeen 3 kk:lta $\frac{1}{2}$ palkkaa
10 - 20 "	6 kk:lta täysi palkka ja sen jälkeen 6 kk:lta $\frac{1}{2}$ palkkaa
yli 20 "	harkinnan mukaan.

Työaika ja vuosilomat.

Työaika on 9 - 17. Ruokatunti 1 tunti, jolloin virkailijat saavat nauttia aamiaisensa joko pankin ravintolassa tai muissa ravintoloissa. Aterioista on maksettava, mutta hinta on huomattavasti alhaisempi kuin yleisissä ravintoloissa. Lauantaisin on työaika 9 - 12.

Pankit myöntävät työntekijöilleen vuosilomaa seuraavan taulukon mukaan:

<u>palvelusaika</u>	<u>ikä</u>	<u>loman pituus</u>		
alle 5 v.	alle 23 v.	12 työpäivää	vuodessa	
5 - 10 v.	23 - 28 v.	15	"	"
10 - 20 v.	28 - 38 v.	18	"	"
naiset: 25 v. tai palkka yli £450:=-		24	"	"
miehet: 25 v. tai palkka yli £700:=-		24	"	"
	maksimi	30	"	"

Mikäli vuosiloma on pitempi kuin 2 viikkoa, saa virkailija 2 viikkoa ylittävän osan lomastaan pitää vasta sitten, kun jokainen on pitänyt 2 viikon osan vuosilomastaan tai milloin loma on tätä lyhyempi, koko lomansa. Midland Bank myöntää Lontoon alueella virkailijoilleen 3 päivän lisäloman vuodessa korvauksena pitkistä työmatkoista. Talven aikana oli Midland Bankin virkailijoilla lisäksi 8 vapaata lauantaita ja Hambros Bankin virkailijoilla 6 vapaata lauantaita.

Eläkkeet.

Miesvirkailijoiden eroamisikä on 60 vuotta. Pankin johtokunnan suostumuksella voi eroaminen tapahtua jo 57 vuoden ikäisenä, mikäli asianomainen on ollut pankin palveluksessa 40 vuotta, jolloin hän on oikeutettu saamaan täyden eläkkeen. Naisvirkailijoiden vastaavat iät ovat 55 ja 50 vuotta. Eläkkeen saamisen edellytyksenä on vähintään 20 palvelusvuotta.

Westminster Bankissa on kaksi rahastoa, joista maksetaan pankin virkailijoille sekä heidän perheelleen eläkettä. Perhe-eläkerahastoon pidätetään virkailijoiden pal-

kasta $2\frac{1}{2}$ - $4\frac{1}{4}$ % riippuen virkailijan palvelusajasta ja iästä.

Miesvirkailija on oikeutettu saamaan eroamisikään tultuaan eläkettä, mikä on $1/60$ palkasta kerrottuna palveluvuosilla, ei kuitenkaan yli 40:llä. Maksimi on £ 4.000:-vuodessa. Naisvirkailijan eläke lasketaan samoin, mutta maksimikerroin on 38. Naisten minimieläke vaihtelee £ 125 - £ 175:-:-. Mikäli virkailija itse haluaa, voidaan hänelle heti erotessa maksaa $1/30$ osa palkasta kerrottuna palveluvuosilla käteissuorituksena ja sen jälkeen eläkettä $1/80$ palkasta kerrottuna palveluvuosilla.

Miesvirkailija voi erotessaan ilmoittaa luopuvansa osasta eläkettään sillä edellytyksellä, että korvaukseksi tästä hänen kuolemansa jälkeen hänen vaimolleen maksetaan pankin puolesta eläkettä. Tämän eläkkeen määrä on £ 20:-:- kerrannainen summa ja korkeintaan $1/4$ virkailijan koko eläkkeen määrästä. Tässä tapauksessa vaimo on oikeutettu saamaan näin laskettua eläkettä kuolemaansa saakka.

Rahastosta, joka on kerätty miesvirkailijoilta pidätyksinä, maksetaan virkailijan, joka on ollut pankin palveluksessa vähintään 20 vuotta, leskelle eläkettä seuraavan taulukon mukaan:

<u>virkailijan palvelusaika</u>	<u>leskelle maksettava eläke</u>		
	minimieläke	£	150 vuodessa
26 v.	eläke	£	155 "
27 v.	"	£	160 "
28 v.	"	£	165 "
29 v.	"	£	170 "
30 v.	"	£	175 "
31 v.	"	£	180 "
32 v.	"	£	185 "
33 v.	"	£	190 "
34 v.	"	£	195 "
35 v.	"	£	200 "
36 v.	"	£	210 "
37 v.	"	£	220 "
38 v.	"	£	230 "
39 v.	"	£	240 "
40 v.	maksimieläke	£	250 "

Mikäli vaimo oli miestään yli 10 vuotta nuorempi, vähennetään eläkkeen määrää 1 %:lla jokaista ikäerotuksen vuotta

kohden, huomioonottamatta kuitenkin 10 vuotta.

Lapsille, jotka virkailijan kuollessa olivat alle 17 vuotiaita, maksetaan £ 20:-:- vuodessa tai mikäli molemmat vanhemmat ovat kuolleet, £ 30:-:- vuodessa. Säälitävissä tapauksissa voidaan pankin varoista maksaa suurempiakin avustussummaa.

Mikäli miesvirkailija on kuollut naimattomana ja hänen äitinsä on elossa hänen kuollessaan ja virkailija on ollut ennen kuolemaansa pankin palveluksessa vähintään 20 vuotta, maksetaan hänen äidilleen £ 120:-:- eläke vuodessa.

Miesvirkailija, joka siirtyessään eläkkeelle on naimaton eikä todennäköisyyden mukaan jouduta suorittamaan hänen omaisilleen eläkettä, voi saada hakemuksesta takaisin puolet perhe-eläkekassaan maksamista maksuista.

Virkailijoiden harrastukset.

Kaikilla suurimmilla pankeilla Lontoossa on henkilökuntaa varten varattu klubi-huoneusto joko Lontoossa tai sen läheisyydessä. Westminster Bankilla on Norbury'ssa, Lounais-Lontoossa erikoisesti urheilijoita varten tarkoitettu urheilukenttä ja klubi-huoneusto. Urheilukenttä on suurin yksityinen urheilukenttä Englannissa. Urheilu onkin tärkeimmällä sijalla pankkivirkailijoiden eri harrastusalojen joukossa.

Näytelmä-, taide-, kirjallisuus-, ammunta-, musiikki ja bridgeclubeja oli jokaisessa pankissa. Klubien toiminta oli erittäin vilkasta ja tarjosi virkailijoille miellyttävän tilaisuuden muutaman kerran viikossa omistautua mieliharrastuksilleen vastapainoksi työpäivän rasituksille.

Erikoisen mielenkiintoisia olivat Midland Bankin ja Westminster Bankin virkailijayhdistysten julkaisemat ja kustantamat lehdet. "Midland Venture" ilmestyy kerran kuussa noin 30-sivuisena ja sisältää tietoja pankin henkilökunnasta ja sen harrastuksista sekä matkakuvauksia ja novelleja. Samoin "The Westminster" on erittäin hauska ja mielenkiintoisesti toimitettu lehti. Edellisen tilausmaksu oli pankin virkailijayhdistyksen jäsenille 4 shillin-

kiä vuodessa ja jälkimmäisen 2 shillinkiä 6 penceä vuodessa.

Pankkirakennukset.

Huolimatta siitä, että kaikilla niillä englantilaisilla pankeilla, joissa kävin, pääkonttorirakennukset ulkoapäin vaikuttivat komeilta, eivät ne sisältä monessa-kaan suhteessa täytä niitä vaatimuksia, mitä me olemme tottuneet asettamaan ihanteellisille toimistorakennuksille. Englantilaiset eivät näytä missään helpolla luopuvan vanhoista totutuista tavoistaan. Suuret, jopa kymmeniä työpöytiä käsittävät salit ovat varsin yleisiä. Tilanpuutteen takia työhuoneet on sullottu liian täyteen työntekijöitä, mistä luonnollisesti on seurauksena monia haittoja sekä töiden järjestelyyn että työntekijöiden viihtyvyyteen nähden.

Konttorivälineiden vanhanaikaisuus ja niukkuus oli silmiinpistävä. Esimerkiksi yhteenlaskutoimitukset yleisimmin toimitettiin ilman laskukoneita. Kirjanpitokoneilla hoidettiin vain osa kirjanpidosta. Mitään huippuunsa organisoidun konttorityön tunnuksia kuten hihnakuljetuslaitteita, puhelinetsijöitä j.n.e. en näissä pankeissa nähnyt.

Positiivisena havaintona ansaitsee tulla mainituksi putkivalaisimien yleisyys työhuoneissa. Henkilökuntaa varten oli varattu lukittavat pukukaapit. Rintamapalvelu oli käytännössä kaikissa toimistoissa. Yleisöä palvelevan virkailijan nimi oli nähtävänä hänen pöydälleen asetetusta pienestä kyltistä.

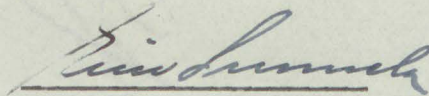
Englantilaisen liikepankin työhuoneesta jäi minulle kokonaisvaikutelma, jossa ahtaus, suuret paperiröykkiöt ja niiden keskellä työnsä yli kumartuneet virkailijat pitkien työpöytiensä ääressä ovat leimaa-antavina.

Opintomatvani, jonka aikana saamiani vaikutelmia ja tietoja olen edellä lyhyesti selostanut, on omalta kohdaltani ollut erittäin suuresta merkityksestä. Se on karistanut monet ennakkoluulot ja väärinkäsitykset. Toiselta puolen se on ollut omiaan avartamaan tietojani pankkitoinnin eri muodoista ja herättämään entistä suurempaa mielenkiintoa useita pankkialaan kuuluvia tärkeitä kysymyksiä kohtaan. Monessa suhteessa hyvin kehittävää on ollut saada suorittaa vertailuja englantilaisen ja suomalaisen pankkilaitoksen välillä. Myöskin asetan suuren merkityksen sille, että olen saanut nähdä Lontoon, seurata sen monimiljoonaisen asujamiston elämää, tutustua englantilaisiin tapoihin ja ennen kaikkea saanut kehittää kielitaitoani.

Kaikesta tästä pyydän saada esittää vilpittömät kiitokseni Suomen Pankin pääjohtaja Tuomiojalle sekä Johtokunnalle.

Opintomatkan avulla hankkimani tiedot ja kokemukset tulen parhaani mukaan käyttämään Suomen Pankin hyväksi.

Helsingissä, 18 päivänä helmikuuta 1951.

Eino Suomela